

STEVE BERRY

DE VEERTIENDE
KOLONIE

DE FONTEIN

Proloog

Vaticaanstad

Maandag 7 juni 1982

Ronald Reagan wist dat de hand van God hem hierheen had geleid. Hoe kon het anders worden verklaard?

Twee jaar eerder was hij verwickeld geweest in een felle voorverkiezingsstrijd met tien rivalen, nadat hij zich voor een derde keer had opgeworpen als presidentskandidaat voor de Republikeinse Partij. Hij had dat gevecht gewonnen, evenals de landelijke verkiezingen, waarbij hij de zittende Democraat Jimmy Carter versloeg door vierenveertig staten binnen te slepen. Vervolgens, veertien maanden geleden, probeerde een verwarde schutter hem te vermoorden, maar hij overleefde de aanslag als door een wonder. Hij werd de eerste Amerikaanse president die was neergeschoten en niet aan zijn verwondingen overleed. En nu bevond hij zich hier, op de tweede verdieping van het Apostolisch Paleis, voor de privéstudiekamer van de paus, waar de leider van bijna een miljard katholieken op hem wachtte.

Bij het betreden van de ruimte verwonderde hij zich over de bescheiden inrichting. Zware gordijnen hielden het zomerse zonlicht buiten, maar hij wist dat de paus vanuit die vensters elke zondag bad met duizenden bezoekers op het Sint-Pietersplein. Het vertrek was spaarzaam gemeubileerd. Het opvallendste meubelstuk was een simpel houten bureau, dat meer aan een tafel deed denken, met aan beide lange zijden een gestoffeerde stoel met hoge rugleuning. Alleen een gouden uurwerk, een crucifix en een leren vloeiblad sierden het bureau. Op de marmeren vloer eronder lag een oosters tapijt.

Johannes Paulus II stond bij het bureau, vorstelijk gekleed in pauselijk wit. Ze hadden de afgelopen paar maanden in het geheim een tiental brieven uitgewisseld, telkens afgeleverd door een speciale boodschapper, waarin ze allebei schreven over de verschrikking van kernwapens en de onderdrukking van Oost-Europa. De Sovjets hadden ruim een halfjaar geleden de noodtoestand afgekondigd in Polen en elke roep om hervormingen de kop ingedrukt. Als vergelding hadden de Verenigde Staten sancties opgelegd aan zowel de ussr als de Poolse marionettenregering. Die strafmaatregelen zouden van kracht blijven tot de noodtoestand werd opgeheven, alle politieke gevangenen werden vrijgelaten, en de onderlinge dialoog werd hervat. Om nog meer in de gunst te komen bij het Vaticaan had Reagan zijn speciale gezant opgedragen een berg geheime informatie over Polen te verstrekken, bedoeld om de paus volledig op de hoogte te brengen, hoewel hij vermoedde dat veel van wat er was doorgegeven allang bekend was in Rome.

Eén ding was hem echter duidelijk geworden. Deze gesloten priester, opgeklommen tot een van de invloedrijkste posities ter wereld, geloofde net als hij dat de Sovjet-Unie gedoemd was uiteen te vallen.

Hij schudde de hand van de paus, wisselde beleefdheden uit en poseerde voor de camera's. Johannes Paulus gebaarde hem aan het bureau plaats te nemen, tegenover hem, terwijl op de muur erachter een paneelschildering van de Madonna waakzaam op hen neerkeek. De fotografen trokken zich terug, net als alle medewerkers. De deuren werden gesloten en voor het eerst in de historie zat een Amerikaanse president onder vier ogen met de paus. Reagan had om die buitengewone geste gevraagd en Johannes Paulus had geen bezwaar gemaakt. Er waren geen officiële stafleden betrokken geweest bij de voorbereiding voor dit onderonsje. Alleen zijn speciale gezant had achter de schermen gewerkt om de basis te leggen voor dit vertrouwelijke gesprek.

Beide mannen wisten waarom ze hier bijeen waren.

‘Laat ik meteen met de deur in huis vallen, Uwe Heiligheid. Ik wil een streep zetten door de overeenkomst van Jalta.’

Johannes Paulus knikte. ‘Net als ik. Dat verdrag was onrechtmatig. Een grote vergissing. Ik heb altijd gevonden dat de lijnen van Jalta moeten worden uitgewist.’

Voor wat betreft dit eerste punt had zijn speciale gezant de paus correct ingeschat. De Conferentie van Jalta werd gehouden in februari 1945. Stalin, Roosevelt en Churchill kwamen voor de laatste keer samen om te besluiten hoe een naoorlogs Europa eruit zou zien en bestuurd moest worden. Er waren grenzen op de kaart getrokken; sommige volstrekt willekeurig, andere welbewust als tegemoetkoming aan de Sovjets. Een van die concessies hield in dat Polen onder de invloedssfeer van de USSR bleef, met de plechtige belofte van Stalin dat er vrije verkiezingen zouden worden gehouden. Dat laatste was vanzelfsprekend nooit gebeurd en sindsdien deelden de communisten daar de lakens uit.

‘Jalta heeft kunstmatige grenzen in het leven geroepen,’ zei Johannes Paulus. ‘Ik, en miljoenen andere Polen, waren ten diepste verantwoordig dat ons vaderland werd weggegeven. We vochten en stierven in die oorlog, maar dat maakte niemand iets uit. We zijn veertig jaar bruto onderdrukt, eerst door de nazi’s, toen door de Sovjets.’

Reagan knikte. ‘Ik ben voorts van mening dat Solidarność de manier is om Jalta naar de prullenbak te verwijzen.’

Die scheur in het IJzeren Gordijn ontstond twee jaar geleden op de scheepswerf van Gdańsk. Solidarność – ‘solidariteit’ in het Pools – was de eerste niet-communistische vakbeweging die in het Oostblokland was toegestaan. Er waren nu ruim negen miljoen Polen, een derde van de hele beroepsbevolking, lid van de vakbond, geleid door een strijdlustige elektricien genaamd Lech Wałęsa. De beweging was steeds geliefder geworden en daardoor steeds invloedrijker. Zozeer zelfs dat de regering vorig jaar december de noodtoestand had uitgeroepen om de macht van de vakbond aan banden te leggen.

‘Ze hebben een fout gemaakt door te proberen Solidarność te onderdrukken,’ vervolgde Reagan. ‘Je kunt niet zestien maanden iets toestaan en daarna, net als het aanslaat, het roer omgooien en het verbieden. De regering heeft haar hand overspeeld.’

‘Ik heb toenadering gezocht tot de Poolse autoriteiten,’ zei Johannes Paulus. ‘We moeten een gesprek openen over de toekomst van Solidarność en het beëindigen van de noodtoestand.’

‘Waarom zouden we ons ertegen verzetten?’

Hij keek afwachtend naar de paus terwijl dit nieuwe voorstel doordrong. Zijn speciale gezant had hem op het hart gedrukt dit onderwerp

aan te snijden, in de veronderstelling dat het Vaticaan er niet onwillig tegenover zou staan.

Er verscheen een grijns om de lippen van de paus. 'Ik begrijp het. Laat het betijen. Het enige wat ze ermee bereiken is het volk van zich vervreemden. Dus waarom ingrijpen?'

Hij knikte. 'Elke aanval van de regering op Solidarność is als een kankergezwell in de samenleving. Laat het groeien. Elk tegengeluid van de regering maakt de beweging alleen maar sterker. Om te overleven heeft Solidarność enkel geld nodig, en de Verenigde Staten zijn bereid dat te leveren.'

Bedachtzaam knikkend overwoog de paus kennelijk wat Reagan voorstelde. Dat was al heel wat meer dan waar zijn eigen mensen toe bereid waren. Het ministerie van Buitenlandse Zaken was het stellig oneens met de tactiek en beweerde dat het Poolse regime stabiel, solide en populair was. Ze maakten eenzelfde inschatting voor Moskou en de USSR.

Maar ze vergisten zich.

'De druk van binnenuit neemt met de dag toe,' zei de president, 'en de Sovjets hebben geen idee wat ze ermee aan moeten. Het communisme is niet toegerust om met afwijkende meningen om te gaan, behalve iedereen de mond snoeren met terreur en geweld. Moskou kent geen andere moraal dan het eigen belang bevorderen. Ze behouden zich het recht voor om misdaden te begaan. Te liegen en bedriegen. Te doen wat ze maar willen. Een dergelijk politiek stelsel kan nooit standhouden. Hun systeem zal onvermijdelijk ten val komen.' Hij zweeg even. 'Maar wij kunnen dat bespoedigen.'

Johannes Paulus knikte. 'De boom is rot. Je hoeft er alleen flink aan te schudden om de rotte appels eruit te laten vallen. Communisme is een hedendaags kwaad. Het belemmert mensen om in vrijheid te leven.'

Nog een sentiment dat Reagans speciale gezant had gerapporteerd, en het waren precies de woorden die hij had gehoopt te horen. Het was nooit eerder voorgekomen dat een paus en een president op deze manier samenspannen, en geen van twee kon ooit toegeven wat hier binnenskamers was gebeurd. De katholieke Kerk stond openlijk geen politieke bemoeienis toe. De wereld was daar onlangs getuige van geweest toen Johannes Paulus een priester berispte voor

het niet opvolgen van een pauselijk bevel om een overheidspositie neer te leggen. Maar dat betekende niet dat de Kerk blind was voor onderdrukking. Vooral niet zo dicht bij huis. Wat nogmaals bewees dat God hier aan het werk was. Juist op dit moment in de menselijke geschiedenis leek de storm zich in Polen te concentreren, terwijl er voor het eerst in vierhonderdvijftig jaar een niet-Italiaan, een Pool, op de Stoel van Sint-Pieter zat. En bijna negentig procent van alle Polen was katholiek.

Een scenarioschrijver had het niet beter kunnen bedenken.

De Sovjet-Unie stond aan de vooravond van een grote revolutionaire crisis. Hij voelde het moment naderen. De Russische natie was niet immuun voor een opstand, en Polen was het kantelpunt dat het hele kaartenhuis kon laten instorten. Hoe vreselijk cliché het ook klonk, het waren net dominostenen. Als één land omviel, vielen ze allemaal: Tsjecho-Slowakije, Bulgarije, Hongarije, Roemenië en alle andere Sovjet-satellietstaten. Het complete Oostblok. Ze zouden een voor een wegvallen. Dus waarom niet een duwtje geven?

‘Als u mij toestaat,’ zei hij tegen Johannes Paulus. ‘Er werd me ooit gevraagd: hoe herken je een communist? Het antwoord is makkelijk. Het is iemand die Marx en Lenin leest. Maar hoe herken je een anticommunist?’ Hij liet een stilte vallen. ‘Dat is iemand die Marx en Lenin begrijpt.’

De paus glimlachte.

Maar het was de waarheid.

‘Ik heb ingestemd met dit persoonlijk onderhoud,’ zei de paus, ‘om ons de gelegenheid te geven eerlijk tegen elkaar te zijn. Ik vond dat de tijd daar rijp voor was. Vergeef me dat ik het vraag, maar hoe zit het met de kruisraketten die u in Europa wilt installeren? U geeft momenteel leiding aan een ongekende herbewapening van Amerika. Er worden vele miljarden dollars aan uitgegeven. Dat baart mij zorgen.’

Reagans gezant had hem gewaarschuwd voor dit kritische voorbehoud, dus had hij een antwoord klaar. ‘Niemand op deze planeet verafschuwt oorlog en atoomwapens meer dan ik. We moeten de aarde verlossen van de plaag van beide. Mijn doel is vrede en ontwapening. Maar om dat te bereiken moet ik me behelpen met de middelen die tot mijn beschikking staan. Ja, we zijn aan het herbewapenen. Maar

dat doe ik niet alleen om Amerika machtig te maken, maar ook om de USSR bankroet te laten gaan.’

Hij zag dat Johannes Paulus aandachtig luisterde.

‘U hebt gelijk. We spenderen miljarden. De Sovjets kunnen niet anders dan gelijke tred houden, waardoor ze net zo veel of zelfs meer moeten uitgeven. Het verschil is dat wij dat uitgavepatroon kunnen volhouden en zij niet. Wanneer de Verenigde Staten miljarden spenderen aan overheidsprojecten, keert dat geld terug in onze economie door de lonen die worden betaald en de winsten die we behalen. Wanneer de Sovjets miljarden uitgeven, raakt alleen hun schatkist leeg. Ze hebben geen vrije markt. Het geld stroomt gewoon weg en komt niet meer terug. De lonen en winsten worden door de staat gereguleerd, dus moeten ze constant nieuw geld genereren om hun rekeningen te betalen. Wij recyclen ons geld. Ze kunnen niet jaar in, jaar uit hetzelfde bedrag aan roebels uitgeven als wij aan dollars. Dat is onmogelijk. Hun systeem zal imploderen.’

Hij zag dat het de paus intrigeerde.

‘De communistische leiders zijn nooit legitiem aan de macht gekomen met steun van het volk. Hun bewind berust alleen op geweld en het zaaien van angst. De tijd heeft zich tegen hen gekeerd, net als de wereld die is veranderd. Het communisme is niet meer dan een moderne vorm van lijfeigenschap, en ik zie nergens voordelen ten opzichte van het kapitalisme. Beseft u wel, Heilige Vader, dat minder dan één op de zeven gezinnen in de USSR een auto bezit? Als iemand een auto wil kopen, geldt er een levertijd van tien jaar. Zeg nu zelf, hoe kan een dergelijk systeem als stabiel of solide worden beschouwd?’

Johannes Paulus glimlachte. ‘Het regime staat op een wankele fundering. Dat was al zo vanaf het begin.’

‘Ik wil u laten weten dat ik geen oorlogsoflichter ben. Amerika is niet uit op verovering. We willen een duurzame vrede.’

En dat meende hij. In de binnenzak van zijn jas droeg hij een geplastificeerd kaartje met codes waarmee een nucleair arsenaal kon worden gelanceerd. Net buiten de deur zat een militair medewerker met een zwarte leren tas die de president in staat stelde dat te doen. De Verenigde Staten bezaten in totaal 23.464 kernkoppen. De Sovjet-Unie had er 32.049 op voorraad. Reagan noemde ze de werktuigen

van Armageddon. Slechts een handvol van die dingen kon de menselijke beschaving compleet wegvagen.

Zijn doel was om dat nooit te laten gebeuren.

‘Ik geloof u,’ zei de paus. ‘Uw gezant heeft mij op dat punt overtuigd van uw goede bedoelingen. Ze is een pientere dame. U hebt met haar een juiste keus gemaakt.’

Hij had haar helemaal niet gekozen. Alexander Haig had haar geselecteerd uit zijn attachés op het ministerie van Buitenlandse Zaken. Maar Johannes Paulus had gelijk. Ze was jong, slim en intuïtief – en hij vertrouwde inmiddels haar oordeel wanneer het op het Vaticaan aankwam.

‘Nu we toch openhartig zijn,’ hernam Reagan, ‘laat me zeggen dat u zichzelf tekortdoet. De kunst van misleiding is u ook niet helemaal vreemd. De priester die u op de landingsbaan in Nicaragua de mantel uitveegde, met zo veel vertoon van woede. U droeg hem op zijn regeringspost neer te leggen, maar hij trotseerde u. En dat doet hij nog steeds. Ik vermoed dat die man nu een prima bron is voor het Vaticaan om informatie te verkrijgen over wat de sandinisten in hun schild voeren. Wie zou hem immers verdenken na zo’n publieke vermaning?’

Johannes Paulus hulde zich in stilzwijgen, maar Reagan zag dat zijn conclusie klopte. De sandinisten waren niets meer dan trekpoppen van de Sovjets. Zijn mensen werkten reeds aan manieren om Centraal-Amerika van hen te verlossen, net als Johannes Paulus blijktbaar.

‘We moeten een vooruitziend beleid voeren,’ zei de paus. ‘Een wereldwijd beleid gericht op het bevorderen van rechtvaardigheid, vrijheid, liefde en waarheid. Vrede moet altijd ons doel zijn.’

‘Zonder twijfel. Ik heb een theorie.’ Het leek hem nu wel oké om die te delen. ‘Voor mij is de USSR in essentie een christelijke natie. De Russen waren christenen, lang voordat ze communisten werden. Als we deze koers stug volhouden, denk ik dat we de balans weer kunnen laten doorslaan en het Russische volk zal terugkeren naar het christendom. Dan krijgen die oude idealen de kans om het communisme te overschaduwen.’

Reagan vroeg zich af of de geestelijk leider dacht dat hij zat te slijmen. Op grond van de bezoeken van zijn speciale gezant was er een

gedetailleerd persoonlijkheidsprofiel van de paus opgesteld. Johannes Paulus hechtte belang aan orde en regelmaat en handelde het liefst in zekerheden. Hij liet zich in het leven leiden door de rede en stak dat niet onder stoelen of banken. Hij stond afkerig tegenover ambiguïteit, impulsiviteit en extremisme en dacht altijd zorgvuldig na voordat hij een besluit nam. Maar hij had vooral een hekel aan mensen die hem naar de mond praatten.

‘Geloof u dat?’ vroeg de paus. ‘In uw hart? Uw geest? Uw ziel?’

‘Ik moet eerlijk bekennen, Uwe Heiligheid, dat ik geen trouwe kerkganger ben. Ik beschouw mezelf niet eens als heel religieus. Maar ik ben spiritueel. Ik geloof in God. En ik put kracht uit die diepe overtuiging.’

Daar was geen woord van gelogen.

‘U en ik hebben een gemeenschappelijke band,’ ging hij verder.

Johannes Paulus begreep duidelijk wat de president bedoelde. Ze waren vorig jaar, binnen twee maanden na elkaar, allebei neergeschoten. Alle drie de kogels waren van dichtbij afgevuurd en hadden hun aorta op een haar na gemist, anders zouden ze zeker dood zijn geweest. De voor Reagan bestemde kogel bleef in een long steken, terwijl de twee van Johannes Paulus dwars door hem heen gingen, maar miraculeus genoeg geen vitale organen raakten.

‘God heeft ons beiden gered,’ sprak Reagan stellig, ‘zodat we kunnen doen wat we op het punt staan te doen. Er is geen andere verklaring voor.’

Hij had lang de gedachte gekoesterd dat iedereen een goddelijk doel diende; een plan voor de wereld dat de menselijke macht te boven ging. Hij wist dat deze paus eveneens geloofde in de kracht van symbolische handelingen en de rol van de voorzienigheid.

‘Dat ben ik met u eens, meneer de president,’ zei de paus bijna fluisterend. ‘We moeten dit doen. Samen.’

‘In mijn geval was de schutter simpelweg krankzinnig. Maar in uw geval zou ik zeggen dat er nog een rekening openstaat met de Sovjets.’

De CIA had een connectie ontdekt tussen Bulgarije en de man die de paus had willen vermoorden, en dat lijntje voerde rechtstreeks naar Moskou. Het Witte Huis had die informatie verschaft aan het Vaticaan. Toegegeven, harde bewijzen ontbraken, maar het idee achter

de aanslag was om Solidarność een doodsteek toe te brengen met de dood van haar spirituele en morele leider. De Sovjets konden het zich natuurlijk nooit veroorloven om direct in verband te worden gebracht met een moordcomplot op de leider van een miljard katholieken.

Maar ze waren erbij betrokken.

‘Leef, zo mogelijk, voor zover het van u afhangt, in vrede met alle mensen,’ antwoordde Johannes Paulus. *‘Wraak nemen zou niet erg christelijk zijn, vindt u niet?’*

Hij besloot te reageren met een ander citaat uit Romeinen: *‘Neem nooit zelf wraak, maar laat het over aan Gods toorn.’*

‘Maar als uw vijand honger heeft, geef hem te eten, en als hij dorst heeft, geef hem te drinken. Zodoende zult gij vurige kolen op zijn hoofd stapelen.’

Dat zouden ze zeker doen.

Deze priester was getuige geweest van de nazigruwelen. Karol Wojtyła, zoals hij in werkelijkheid heette, leefde in Polen toen het land zuchtte onder die onvoorstelbare verschrikking. Hij had samengewerkt met het verzet en na de oorlog gedaan wat hij kon om de Sovjets, die de lijdensweg van Polen lieten voortduren, te dwarsbomen. Johannes Paulus was naar ieders mening een heroïsche figuur, een bijzonder man, erudiet en moedig.

Mensen ontleenden kracht aan hem.

En hij zat op het juiste moment op de juiste plaats met de juiste opvattingen.

‘Zodra ik neerviel op het Sint-Pietersplein,’ hervatte de paus, *‘kreeg ik een sterk voor gevoel dat ik gered zou worden, en die zekerheid heeft me nooit verlaten. De Maagd Maria kwam die dag tussenbeide om me voor de dood te behoeden. Dat geloof ik met heel met hart. En moge God het me vergeven, maar ik heb inderdaad een appeltje te schillen met de Sovjets. Niet alleen om wat ze mij wellicht hebben aangedaan, maar om wat ze vele miljoenen al zo lang aandoen. Ik heb mijn aanslagpleger vergiffenis geschonken. Ik heb hem opgezocht in zijn cel, knielend met hem gebeden, en hij weende om zijn zonde. Het is tijd om zijn opdrachtgevers ook hun zonde te laten inzien.’*

Reagan zag een vastberadenheid in de krachtige ogen van Johannes Paulus. De paus leek klaar voor de strijd, en hetzelfde gold voor

hem. Hij had zich nooit beter gevoeld dan nu op zijn eenenzeventigste. Zijn hele gelaat was opgeleefd na de moordaanslag, alsof hij werkelijk was herboren. Hij had gelezen wat de experts over hem schreven. Ze leken weinig hoopvol over zijn presidentschap. De loodzware taak was de afgelopen decennia veel goede mannen fataal geworden. Kennedy was vermoord. De Vietnamoorlog verdreef Johnson uit het Witte Huis. Nixon had moeten aftreden. Ford hield het slechts twee jaar vol en Carter was na één termijn naar huis gestuurd. Critici noemden Ronald Reagan een roekeloze cowboy, een oude B-acteur, een man die door anderen verteld moest worden wat hij moest doen.

Maar ze vergisten zich.

Hij was een ex-Democraat die lang geleden van partij was gewisseld, hetgeen betekende dat hij niet duidelijk in een politiek hokje paste. Velen maakten zich zorgen of wantrouwden hem. Anderen keken op hem neer. Maar hij was de veertigste president van de Verenigde Staten en vastbesloten om nog zesenhalf jaar te regeren. En hij wilde die periode gebruiken voor één doeleinde.

De ondergang van het 'rijk van het kwaad'.

Dat was precies wat de Unie van Socialistische Sovjet-republieken vertegenwoordigde. Hij kon het echter niet alleen. Maar dat hoefde ook niet. Hij had nu een bondgenoot. Een die tweeduizend jaar ervaring had met het aanpakken van despoten.

'Ik zal van mijn kant druk blijven uitoefenen,' zei Reagan. 'Zowel politiek als economisch. En u kunt vanuit uw positie geestelijke steun verlenen. Een nieuw bezoek aan Polen zou nuttig zijn, maar voorlopig even niet. Over een jaar of zoiets.'

Johannes Paulus had zijn geboorteland eenmaal eerder bezocht. Dat was in 1979. Er kwamen toen drie miljoen gelovigen naar de mis op het Overwinningsplein in Warschau. Als presidentskandidaat had Reagan dat spektakel meegekregen op televisie. Hij had de man in het wit zien afdalen uit het pauselijke vliegtuig en onder aan de trap de grond zien kussen. En hij herinnerde zich levendig wat de paus zijn landgenoten keer op keer had voorgehouden.

'Wees niet bang.'

Op dat moment had Reagan beseft wat de geestelijk leider van een miljard mensen kon bewerkstelligen, met name een leider die de hoofden en harten van miljoenen Polen had veroverd. Johannes

Paulus was een van hen. Ze zouden luisteren naar wat hij te zeggen had. Maar de paus kon geen al te opzichtige uitspraken doen. De boodschap uit Rome moest altijd in het teken staan van waarheid, liefde en vrede: er is een God en het is ieders onvervreembare recht om Hem in vrijheid te aanbidden. Moskou zou die boodschap eerst negeren, maar uiteindelijk terugslaan met dreigementen en geweld, en het schrille contrast tussen de twee zou boekdelen spreken. Ondertussen zou Amerika hervormingen in het Oostblok stimuleren, de overgang naar een vrije markt financieren en de Sovjet-Unie zowel economisch als technologisch isoleren, teneinde de Russen langzaam maar zeker naar een faillissement te drijven. Ze zouden inspelen op de paranoia en angst die het communisme graag inboezemde bij anderen, maar zelf niet kon hanteren.

Een perfecte tweefrontenoorlog.

Reagan keek op de klok.

Ze hadden ongeveer vijftig minuten zitten praten.

De beide gesprekspartners leken hun taak en individuele verantwoordelijkheid duidelijk te begrijpen. Tijd voor de laatste stap. Hij stond op en reikte een hand over het bureau.

De paus verhief zich eveneens.

‘Mogen we allebei succesvol zijn in onze plicht tegenover de mensheid,’ zei Reagan.

De paus knikte en ze schudden elkaar nogmaals de hand.

‘Met vereende krachten,’ sprak de president tot besluit, ‘zullen we de USSR te gronde richten.’

HET HEDEN

1

Baikalmeer, Siberië

Vrijdag 18 januari

15.00 uur

Cotton Malone had door schade en schande geleerd dat the middle of nowhere meestal problemen betekende.

En vandaag was geen uitzondering.

Malone liet het vliegtuig honderdtachtig graden hellen om het onderliggende terrein nog een keer te verkennen alvorens te landen. De fletse bol van een koperkleurige zon hing laag in het westen. Het Baikalmeer was bedekt met winterijs dik genoeg om eroverheen te rijden. Hij had eerder vrachtwagens, bussen en personenauto's in alle richtingen over de melkwitte breuklijnen zien zoeven, waarbij hun bandensporen tijdelijke snelwegen markeerden. Andere wagens stonden geparkeerd rond viswakken. Hij herinnerde zich uit geschiedenisboeken dat er aan het begin van de twintigste eeuw spoorlijnen over het ijs waren gelegd om tijdens de Russisch-Japanse Oorlog voorraden naar het oosten te vervoeren.

De statistieken over het meer leken buitenaards. Het was ontstaan uit een oeroude riftvallei van dertig miljoen jaar, het mocht zich 's werelds oudste reservoir noemen en het bevatte een vijfde van al het zoetwater op de planeet. Driehonderd rivieren mondden erin uit, terwijl er slechts eentje aan ontsprong. Het meer was zeshonderdveertig kilometer lang en wel tachtig kilometer breed, en het diepste punt lag op ruim zestienhonderd meter onder het bevroren water. De honderden kilometers oever strekten zich naar alle kanten uit en het kristallen oppervlak werd bespikkeld door een dertigtal

eilanden. Op landkaarten verscheen het meer als een halvemaanvormige boog in het zuiden van Siberië – ruim drieduizend kilometer ten westen van de Grote Oceaan en meer dan vijfduizend ten oosten van Moskou – waar het deel uitmaakte van de grote lege uithoek van Rusland bij de grens met Mongolië. Een werelderfgoedlocatie. Wat Malone zich eveneens achter de oren deed krabben, want dat voorspelde meestal ook niet veel goeds.

De winter hield het water en het land stevig in zijn greep. De temperatuur schommelde rond het vriespunt, overal lag sneeuw, maar momenteel sneeuwde het gelukkig niet. Hij bediende een aantal schakelaars en trok het toestel recht op zeventhonderd voet. Warme lucht uit de cabinekachel blies tegen zijn onderbenen. De Russische luchtmacht had het toestel ter beschikking gesteld op een klein vliegveld buiten Irkoetsk. Hij wist niet waarom de Russen zo nauw samenwerkten met de Amerikanen, maar Stephanie Nelle had hem gezegd er zijn voordeel mee te doen. Normaal gesproken kwam je Rusland niet in zonder visum. Als geheim agent bij de Magellan Billet had hij vroeger vaak gebruikgemaakt van valse documenten. De douane kon ook een struikelblok vormen. Maar ditmaal was er geen papierwerk aan te pas gekomen en had geen enkele beampte zijn komst belemmerd. Hij was gewoon het land binnengevlogen aan boord van een Russische Sukhoi/HAL-jager, een nieuwe versie met twee stoelen, op weg naar een luchtmachtbasis ten noorden van Irkoetsk, waar vijftig Toepolev TU-22M-langeafstandsbommenwerpers naast het asfalt stonden opgesteld. Een Iljoesjin II-78-tankvliegtuig had hen onderweg van extra brandstof voorzien. Vanaf de vliegbasis was Malone met een helikopter overgebracht naar de plek in het zuiden waar het Russische toestel op hem wachtte.

De Antonov An-2 was een eenmotorig vliegtuig met twee paar dubbele vleugels, een dichte cockpit en een achtercabine die groot genoeg was voor twaalf passagiers. De dunne aluminium romp trilde constant door de vierbladige propeller, die zich onstuimig een weg hapte door de ijzige lucht. Hij wist weinig over dit Sovjet-werkpaard uit de Tweede Wereldoorlog, dat langzaam maar geleidelijk voortvloog, met nauwelijks enige schwung in de besturing. Aangezien dit specifieke toestel met ski's was uitgerust had hij ermee kunnen opstijgen vanaf een besneeuwd veld.

Na het afronden van de bocht zette Malone weer koers naar het noordoosten, rakelings langs een zwaar bebost gebied. Grote zwerfkeien staken, als de tanden van roofdieren, in kartelige rijen uit heuvelruggen. Op een verre helling glinsterde een falanx van hoogspanningskabels in het zonlicht. Voorbij de oever van het meer lag een kale vlakte, onderbroken door groepjes kleine houten huizen, waarna het landschap overging in berken-, sparren- en lariksbossen en ten slotte de besneeuwde toppen van bergen. Hij ontwaarde zelfs oude artilleriebatterijen langs een rotsachtige heuvelkam. Hij was hierheen gevlogen om een verzameling gebouwen bij de oostoever te bestuderen, net ten noorden van waar de rivier de Selenga haar lange tocht vanuit Mongolië beëindigde. De deels verzande riviermond vormde een imposante delta met stroomgeulen, eilanden en rietkragen, allemaal schots en scheef aan elkaar vastgevroren.

‘Wat zie je?’ vroeg Stephanie Nelle in zijn koptelefoon.

Het communicatiesysteem van de An-2 was aangesloten op zijn mobiele telefoon zodat ze konden praten. Zijn voormalige baas volgde alles vanuit Washington D.C.

‘Een hoop ijs. Het is ongelofelijk dat zoiets groots compleet kan bevriezen.’

Er leek donkerblauwe damp in het ijs te zijn opgesloten. Een nevel van poedersneeuw wervelde over het oppervlak, fonkelend als diamantgruis in de zon. Hij maakte nog een scheervlucht en keek aandachtig naar de gebouwen onder hem. Ze hadden hem bij de briefing de locatie getoond aan de hand van satellietbeelden. Nu had hij een vogelperspectief.

‘Het hoofdgebouw staat apart van het dorp, zo’n vierhonderd meter pal naar het noorden,’ meldde hij.

‘Enig teken van leven?’

Het dorp met houten blokhuizen leek uitgestorven. Alleen de pluizige rookwolken die uit schoorstenen kringelden verrieden de aanwezigheid van bewoners. De nederzetting slingerde kriskras naar alle kanten en één weg liep het dorp in en ook weer uit, zichtbaar als een zwarte lijn in de sneeuw. In het midden torende een Russisch-orthodoxe kerk, bestaande uit geel-roze planken muren en twee uivormige koepels. Het plaatsje schurkte tegen de oever van het meer aan, waar een kiezelstrand de huizen scheidde van het water. Er was hem verteld

dat de oostoever minder werd bezocht en schaarser bevolkt was. Er leefden slechts zo'n tachtigduizend mensen in een stuk of vijftig gemeenschappen. De zuidrand van het Baikalsee was uitgegroeid tot een toeristische attractie, een populaire zomerbestemming, maar de overige honderden kilometers kustlijn bleven afgelegen van de wereld.

En dat was precies waarom het dorp daarbeneden was gesticht.

De inwoners noemden het Chayaniye, het Russische woord voor 'hoop'. Hun enige wens was om met rust gelaten te worden en de Russische regering had daar ruim twintig jaar gehoor aan gegeven. De dorpelingen vormden samen de Rode Garde. Het laatste bolwerk van reactionaire communisten in het nieuwe Rusland.

Naar verluidt was het hoofdgebouw een oude datsja. Elke zichzelf respecterende Sovjet-leider had sinds Lenin een eigen buitenverblijf gehad, en de bestuurders van de provincies in het verre oosten waren daarop geen uitzondering geweest. De onderliggende datsja stond op een glooiende rotstong die uitstak in het bevroren meer, aan het eind van een donkere kronkelweg tussen een dichte wirwar van wolfsklauwen, bestrooid met sneeuw. En het was beslist geen houten tuinhuisje. In plaats daarvan leek de okerkleurige gevel opgetrokken uit baksteen en beton. De datsja reikte tot twee verdiepingen hoog en was bekroond met een leien dak. Aan de ene kant stonden twee terreinwagens geparkeerd. Dikke spiralen van rook kwamen uit de schoorstenen en uit een van de meerdere houten bijgebouwen.

Er was niemand te zien.

Na zijn scheervlucht zwenkte Malone westwaarts, terug over het meer, teneinde nog een strakke cirkel te beschrijven. Hij vond het heerlijk om te vliegen en had talent voor het bedienen van bewegende machines. Hij zou zo de ski's gebruiken om op het ijs te landen, acht kilometer ten zuiden van de stad Baboesjkin. Vervolgens zou hij met de Antonov naar de haven taxiën, waar in deze tijd van het jaar het scheepsverkeer stillag. Er hoorde daar grondtransport voor hem klaar te staan zodat hij naar het noorden kon om alles van dichterbij te bekijken.

Malone vloog een laatste keer over de datsja bij Chayaniye. Toen zette hij de daling in voor de eindnadering richting Baboesjkin. Hij wist dat het Baikalsee tijdens de Russische Burgeroorlog het toneel was geweest van de Grote Siberische Mars. Dertigduizend soldaten

hadden zich over het bevroren meer teruggetrokken en de meesten waren daarbij omgekomen; hun lichamen bleven opgesloten in het ijs tot aan de lente, toen ze eindelijk zonken en in het diepe verdwenen. Dit was een wreed oord zonder mededogen. Hoe had een schrijver het ooit verwoord? *Onbeschoft tegen vreemdelingen, wraakzuchtig jegens de onvoorbereiden.*

En dat kon hij goed geloven.

Ergens tussen de hoge dennen en lariksen, hun takken scherp groen tegen de witte ondergrond, trok een flits zijn aandacht. Er schoot iets uit de bomen wat in hoge vaart op hem afkwam, gevolgd door een pluim van rook.

Een raket?

‘Ik heb een probleem,’ meldde Malone. ‘Iemand neemt me onder vuur.’

Zijn jarenlange ervaring nam het automatisch over. Instinctief helde hij het toestel scherp naar rechts, dook verder omlaag en verloor aan hoogte. De An-2 reageerde net zo log als een truck met oplegger, dus zwenkte hij steiler om sneller te duiken. De man die het vliegtuig aan Cotton had overgedragen had hem gewaarschuwd het stuur stevig beet te houden, en daar kwam hij nu inderdaad achter. De stuurknuppel bokte als een bezetene. Elke klinknagel leek ieder moment te kunnen lostrillen. De raket loeide langs hem heen en schampte zijn beide linkervleugels. De klap van het projectiel deed de romp hevig schudden en hij trok het vliegtuig recht om de schade op te nemen. De vleugels waren alleen bespannen met doek, waarvan de rafelranden klapperden in de sterke luchtstroom, en veel van de stijlen waren nu onbeschermd en beschadigd.

Hij kreeg meteen moeite om het toestel stabiel te houden.

De Antonov schommelde hevig heen en weer. Malone vocht om de controle te bewaren. Hij vloog pal tegen een straffe noordenwind en zijn luchtsnelheid bedroeg minder dan vijftig knopen. Het gevaar van een afslaan motor werd een reële mogelijkheid.

‘Wat is er gaande?’ vroeg Stephanie.

De stuurknuppel bleef worstelen om vrij te komen, maar hij hield hem in bedwang en won hoogte. De motor bulderde als een ronkende stoet Harley-Davidsons en de propeller deed verwoed zijn best om hem in de lucht te houden.

Hij hoorde gesputter.

Toen een terugslag.

Hij wist wat er gebeurde. Er kwam te veel druk op de propeller en de motor verzette zich daartegen.

De controlelampjes knipperden aan en uit.

‘Ik ben geraakt door een grond-luchtraket,’ vertelde hij Stephanie. ‘Ik verlies de controle en ga neerstorten, vrees ik.’

De motor sloeg af.

Alle instrumenten stopten ermee.

De cockpit werd omhuld door ruiten, van voor en opzij, en de stoel van de copiloot was onbezet. Hij keek speurend naar het landschap beneden, maar zag alleen het blauwe ijs van het Baikalsee. De An-2 veranderde in rap tempo van een vliegtuig in een dood gewicht van zesendertighonderd kilo.

Angst schoot door hem heen, samen met één gedachte.

Was dit de manier waarop hij zou sterven?

Van Steve Berry verschenen eveneens bij De Fontein:

- De Amberzaal* (2004)
- De Romanov voorspelling* (2005)
- Het derde geheim* (2006)
- De erfenis van de Tempeliers* (2007)
- De Alexandrië-connectie* (2008)
- Het Venetiaans bedrog* (2009)
- Het geheim van de kathedraal* (2010)
- Het complot van Parijs* (2011)
- De tombe van de keizer* (2012)
- Het Columbus mysterie* (2013)
- De Jefferson code* (2014)
- Het Koningsbedrog* (2015)
- De Lincoln mythe* (2016)
- Het patriottenspel* (2017)

Eerste druk april 2018

Oorspronkelijke titel *The 14th Colony*

Originally published in 2016 by Minotaur Books, New York

© 2016 Steve Berry

© 2018 voor deze uitgave Uitgeverij De Fontein, Utrecht

Vertaling Gert-Jan Kramer

Omslagontwerp Studio Jan de Boer, Amsterdam

Omslagbeeld © Studio Jan de Boer, Amsterdam

Opmaak binnenwerk V3-Services v.o.f., Baarn

ISBN 978 90 261 4255 0

ISBN e-book 978 90 261 4256 7

NUR 332

www.uitgeverijdefontein.nl

De veertiende kolonie is een fictief verhaal, waarin echter ook personen en locaties voorkomen die echt (hebben) bestaan. Zie voor een uitgebreide verantwoording van de auteur zijn Nawoord op pag. 485 e.v.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch, door geluidsopname- of weergaveapparatuur, of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.